

ת"פ (ירושלים) 26645-03-22 - מדינת ישראל נ' פנחס כהן

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 26645-03-22 מדינת ישראל נ'
כהן(עציר)

לפני כבוד השופט אברהם רובין

מדינת ישראל

בעניין: המאשימה

נגד

פנחס כהן

הנאשם

גזר דין

1. העבירות בהן הורשע הנאשם

הנאשם הורשע על יסוד הודאתו, ועל פי הכרעת דין מיום 7.7.22 והכרעת דין משלימה מיום 28.12.22, בביצוע עבירות אלו: חבלה בכוונה מחמירה - עבירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן - "**חוק העונשין**"); תקיפת קטין הגורמת חבלה חמורה - עבירה לפי סעיף 368(ב) רישא לחוק העונשין; תקיפה סתם - עבירה לפי סעיף 379 לחוק העונשין; החזקת סכין שלא כדין - עבירה לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין.

2. על פי עובדות כתב האישום בהן הודה הנאשם, ביום 28.2.22 בשעת בוקר נסע בנו של הנאשם, יליד 2009 (להלן - "**הבן**"), באוטובוס. במהלך הנסיעה החל דין ודברים, לרבות גידופים, בינו לבין קטין אחר - מ.מ. - יליד 2006. עוד בהיותו באוטובוס התקשר הבן לאביו הנאשם, וזה ביקש לשוחח עם מ.מ. במהלך שיחתו עם מ.מ. שאל אותו הנאשם היכן הוא לומד וביקש ממנו להמתין לו בבית הספר. בהגיע האוטובוס סמוך לבית הספר ירדו ממנו הבן ומ.מ. והמשיכו בחילופי הגידופים ביניהם, תוך שהבן אמר למ.מ.: "**תהיה גבר עוד כמה דקות כשאבא שלי יגיע**". מספר דקות מאוחר יותר הגיע הנאשם למקום, כשהוא מצויד במברג באורך של לפחות 7 ס"מ. באותו זמן גם הגיע למקום קטין נוסף יליד 2006 - ר.ש. (להלן גם - "**נפגע העבירה**") - חברו של מ.מ. הנאשם החל לצעוק "**מי הגננסטר שמתעסק עם הבן שלי**" ומשהשיב לו מ.מ. רץ הנאשם לכיוונו, והלם בו באגרופו באזור הפנים. כתוצאה מהאגרופים נפל מ.מ. לרצפה ונגרמו לו סימנים סגולים באזור העין. ר.ש. ניסה לסייע למ.מ. בכך שניסה להרחיק ממנו את הנאשם תוך שאמר לנאשם: "**מה אתה עושה זה ילד בן 15 ואתה בן 40**". בתגובה צעק הנאשם על ר.ש.: "**אתא יודע מי אני בכלל**", והחל להלום בו באגרופים בפניו, תוך שר.ש. ניסה להתגונן באמצעות אגרופים. בתוך כך ניסה הנאשם

לתת אגרוף לר.ש. וגרם לו לשריטה בצוואר. בנוסף לכך, הוציא הנאשם מכיסו את המברג הנ"ל ודקר באמצעותו את ר.ש. בלחי ימין. לאחר מכן נמלטו הנאשם ובנו מהמקום. כתוצאה מהדקירה חלק מהמברג נכנס לתוך לחיו של ר.ש., כאשר רובו חדר לתוך הלסת. מיקום הדקירה היה במרחק מילימטרים בודדים מעורק ראשי. ר.ש. פונה לבית חולים שם הוא נותח בהרדמה מלאה לשם הוצאת המברג ותפירת החור שנוצר בלסת. לאחר מכן נזקק ר.ש. להליך שיקום של הפה בשל חוסר יכולתו לפתוח אותו באופן מלא. כמו כן נזקק ר.ש. לטיפול נפשי. לאחר האירוע ניסתה המשטרה להביא את הנאשם לחקירה, ברם זה נמלט ונעצר מחוץ לעיר רק חמישה ימים אחרי האירוע.

3. ההליכים

לאחר מתן הכרעת הדין הוגש ביום 30.4.23 תסקיר מאת שירות המבחן, אשר המליץ על דחיית מתן גזר הדין לצורך שילובו של הנאשם בקהילה טיפולית "בית אור אביבה" לשם טיפול בהתמכרות מסמים ממנה סובל הנאשם. ביום 2.5.23 וביום 5.6.23 נשמעו הטיעונים לעונש, במסגרתם הביע הנאשם רצון עז להשתלב בקהילה הטיפולית, זאת חרף העובדה שבאותו שלב הוא כבר שהה במעצר עד תום ההליכים במשך שנה ושלושה חודשים. בסופו של דבר, ביום 8.6.23, לאחר שקהילת בית אביבה מצאה כי הנאשם מתאים לטיפול במסגרתה, שוחרר הנאשם לקהילה זו ומתן גזר הדין נדחה. תחילת הדרך בקהילה הייתה חיובית למדי. כאמור בתסקיר מיום 31.8.23, הנאשם השתלב בקהילה והביע רצון עז לעלות על דרך השיקום. ואולם, בצד ההשתלבות החיובית בקהילה הביע שירות המבחן, כבר אז, דאגה מכך שהנאשם התקשה להתרכז "בכאן ועכשיו", כיוון שהוא היה עסוק בגורל משפחתו שמחוץ לקהילה. מכל מקום, בהמשך לעדכון החיובי נדחה שוב מתן גזר הדין, והנאשם המשיך לשהות בקהילה. למרבה הצער, בתום למעלה משישה חודשי טיפול, ביום 21.12.23, נפלט הנאשם מבית אביבה. נסיבות גריעתו של הנאשם מבית אביבה פורטו בתסקיר שהוגש ביום 26.12.23. לא ארחיב בכך, ברם אציין שהנסיבות קשורות במקרה קונקרטי שבו מטופל בקהילה איים על הנאשם והנאשם לא דיווח על כך לצוות הקהילה, אך גם בהשפעתו הלא חיובית של הנאשם על יתר המטופלים בקהילה (עמ' 2 לתסקיר בפסקה הראשונה). יחד עם זאת, גורמי הטיפול בקהילה וכן שירות המבחן התרשמו כי הנאשם מבקש באמת ובתמים לעשות ניסיון להשתלב בהליך טיפולי, ולכן המליץ שירות המבחן על דחייה נוספת במתן גזר הדין כדי לבדוק אפשרות לשלב את הנאשם בקהילה טיפולית אחרת. בהמשך להמלצה זו הנאשם הוחזר למעצר, ברם ביום 20.3.24 הוא שוחרר על יסוד המלצת שירות המבחן לטיפול בקהילת "הדרך". ביום 11.6.24 התייצב הנאשם מיוזמתו בתחנת המשטרה על מנת להיעצר שוב, לאחר שנפלט מקהילת "הדרך". בכך פעל הנאשם כפי שהתחייב בפני בית המשפט לעשות כאשר שוחרר לטיפול בקהילה. ביום 13.6.24 הוגש תסקיר במסגרתו עדכן שירות המבחן כי הנאשם נגרע מקהילת "הדרך" על רקע קשייו להשלים עם כך שעם קליטתו בקהילה הוא נדרש להתחיל מבראשית את טיפול הגמילה, על רקע בעיות גב קשות מהן הוא החל לסבול, ועל רקע העובדה שהוא לא גילה פניות נפשיות לטיפול הגמילה עקב דאגותיו לאמו החולה ולמשפחתו. שירות המבחן ביקש במסגרת התסקיר שהות על מנת לבחון את האפשרויות בעניינו של הנאשם, ובדין שהתקיים ביום 17.6.24 ביקש זאת גם הנאשם. המאשימה התנגדה בכל תוקף לדחייה נוספת, ובהחלטה מאותו יום קבעתי כי אין מקום לדחייה נוספת במתן גזר הדין.

הנה כך, באה העת למתן גזר דין בעניינו של הנאשם.

4. תסקיר שירות המבחן

בתסקיר לעניין העונש שהוגש ביום 27.4.23, ציין שירות המבחן כי הנאשם בן 40, נשוי ואב לארבעה ילדים. עובר למעצרו עבד הנאשם בניסור בטון. הנאשם סיים 12 שנות לימוד, אם כי כבר בזמן לימודיו הוא גילה נטייה להתחברות עם נוער שולי ובעייתי. לאחר לימודיו לא התגייס הנאשם לצבא והוא השתלב בשוק העבודה בעבודות שונות. בגיל 24 החל הנאשם לצרוך אלכוהול ולהשתמש בסמים, שימוש שהפך לקבוע. כתוצאה מכך נקלע הנאשם לחובות ותפקודו בעבודה ובמסגרת הביתית נפגע קשות. עובר למעצרו השתמש הנאשם במשך 17 שנים בסם מסוג קריסטל.

לנאשם 9 הרשעות קודמות על פרטיהן אעמוד בהמשך.

הנאשם נטל אחריות על מעשיו באירוע מושא כתב האישום הנוכחי. לדבריו הוא פעל כפי שפעל כיוון שבמשך תקופה ארוכה סבל בנו מהצקות במסגרת החינוכית בה הוא למד. לדברי הנאשם הוא הותקף באירוע על ידי המתלוננים, ולכן הגיב כפי שהגיב. הנאשם ציין בפני שירות המבחן כי באירוע הוא היה תחת השפעת סמים. עם זאת, הנאשם הצליח בשיחתו עם שירות המבחן להבין את חלקו באירוע ואת חומרת התנהגותו. שירות המבחן ציין בתסקיר כי התרשמותו היא שהבעיה העיקרית של הנאשם המצריכה טיפול איננה בעיית הסמים דווקא, אלא הדפוסים העברייניים שאימץ לעצמו במהלך השנים.

כאמור בתסקיר זה, שירות המבחן התרשם מחד גיסא, מגורמי סיכון משמעותיים שמתקיימים בנאשם, ומאידך גיסא מרצונו העז של הנאשם להשתקם, ומכך שכוחותיו של הנאשם אפשרו לו במהלך השנים תפקוד תקין יחסית בשוק העבודה ובמסגרת התא המשפחתי. על כן המליץ שירות המבחן על שילובו של הנאשם בקהילה טיפולית. על השתלשלות העניינים מנקודה זו ואילך עמדתי לעיל.

5. תסקיר נפגע העבירה

תסקיר נפגע עבירה לא הוגש, זאת בשל החלטתו של נפגע העבירה ר.ש., החלטה לגיטימית כמובן, להימנע מלשתף פעולה עם עריכת תסקיר. עם זאת הוגשה הצהרת נפגע עבירה מאת אמו של ר.ש., אליה אתייחס להלן.

6. ראיות וטענות המאשימה לעונש

המאשימה הגישה כראייה הצהרת נפגע עבירה מאת אמו של ר.ש. (תע/1). מבלי להיכנס לפרטי הדברים, מחמת צנעת פרטיותו של ר.ש., יאמר כי האם מתארת בהצהרה שינוי קיצוני לרעה שחל בר.ש. מאז האירוע, הן במישור האישי והמשפחתי, הן במישור החברתי, הן במישור הלימודי. לדברי האם בנה הפך לשבר כלי. האם גם מתארת את הטיפולים השונים להם נזקק בנה בעקבות האירוע, לרבות טיפול תרופתי. לדברי האם ר.ש. אובחן כסובל מפוסט טראומה עקב האירוע, ואף הוכר כנכה על ידי הביטוח הלאומי. לדברי האם האירוע הקשה השפיע על כל משפחתו של ר.ש. להצהרת נפגע העבירה צורפו מסמכים רפואיים ואחרים התומכים בה.

בנוסף, הגישה המאשימה גיליון הרשעות קודמות של הנאשם, אשר פרטיו יובאו בהמשך.

7. בטיעוניו לעונש התמקד ב"כ המאשימה בנזק הקשה שנגרם לנפגע העבירה. ב"כ המאשימה טען כי מעבר לנזק הפיסי שנגרם לנפגע העבירה יש להביא בחשבון את העובדה שמדובר בנפגע עבירה צעיר אשר פניו הושחתו, על כל הנזק הכרוך בכך מבחינת דימויו העצמי ומבחינות נפשיות נוספות. ב"כ המאשימה הוסיף וטען, כי יש לתת משקל חומרה לאכזריות שבאה לידי ביטוי במעשהו של הנאשם. ב"כ המאשימה ציין כי יש לתת משקל לחומרה לכך שהנאשם עשה שימוש בכלי שלפי סעיף 184 לחוק העונשין מוגדר כסכין. לטענת ב"כ המאשימה לנוכח חומרת מעשיו של הנאשם ראוי להעמיד את מתחם העונש ההולם על 5 עד 8 שנות מאסר בצירוף ענישה נלווית. בנוגע לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה טען ב"כ המאשימה, כי לצד הודאתו של הנאשם במיוחס לו יש להביא בחשבון לחומרה את עברו הפלילי ואת העובדה ששיקומו לא צלח. עוד טען ב"כ המאשימה, כי נטילת האחריות מצד הנאשם הייתה מסויגת. ב"כ המאשימה טען כי לנוכח כל האמור לעיל ראוי לגזור על הנאשם עונש של 6 וחצי שנות מאסר בצירוף עונשים נלווים.

8. ראיות וטענות הנאשם לעונש

ב"כ הנאשם הגיש כראייה דו"ח מהמוסד החינוכי בו לומד בנו של הנאשם מאז שנת 2021 (נע/1). מבלי להיכנס לפרטים אציין כי הדו"ח מתאר את מצבו של הבן לפני ואחרי האירוע המדובר. מהדו"ח עולה כי מאז האירוע חל שינוי משמעותי לטובה בהתנהגותו של הבן, כאשר לדברי הדו"ח לנאשם יש חלק חיובי בכך באמצעות שיחות טלפון שהוא מנהל עם בנו. עוד צוין בדו"ח כי האב משתף פעולה עם הצוות החינוכי למרות המרחק הפיסי.

9. בטיעוניו לעונש טען ב"כ הנאשם, כי בנסיבות העניין מידת פגיעתו של הנאשם בערכים המוגנים נמוכה עד בינונית, זאת לנוכח העובדה שהנאשם נחלץ לסייע לבנו בן ה-12, שסבל מקשיים שונים והותקף על ידי נערים בני 16, ולנוכח העובדה שהדקירה אירעה רק אחרי שנפגעי העבירה החליפו מהלומות עם הנאשם. ב"כ הנאשם הדגיש כי לאירוע לא קדם תכנון, וכי הדקירה בוצעה באמצעות מברג קטן - "טסטר" - המשמש את האב לעבודתו. לנוכח השימוש במברג קטן טען ב"כ הנאשם, כי הנזק שנגרם בפועל לנפגע העבירה היה ברובו מקרי ובלתי צפוי. ב"כ הנאשם טען כי לנוכח האמור, ובהינתן הענישה המגוונת בעבירות מהסוג בהן הורשע הנאשם, ראוי להעמיד את מתחם העונש ההולם על 15 עד 48 חודשי מאסר. בנוגע לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה טען ב"כ הנאשם, כי יש להביא בחשבון את הודאתו של הנאשם, את נסיבותיו המשפחתיות הקשות לנוכח מחלת אמו ומצבו של בנו עובר לאירוע, את רצונו של הנאשם להשתקם, ואת העובדה שבמשך שנים הנאשם הצליח להשתלב בשוק העבודה ולתפקד במישור המשפחתי. ב"כ הנאשם הוסיף וטען, כי עברו הפלילי של הנאשם איננו מכביד לנוכח העובדה שהוא ישן ושחלקו עוסק בעבירות שאינן ממין העבירות הנדונות עתה.

10. דברי הנאשם

בתום שמיעת הטיעונים לעונש, וכן בדיונים שהתקיימו לאחר שהנאשם נפלט מהקהילות הטיפוליות, השמיע הנאשם את דבריו באופן מפורט ורהוט. הנאשם הביע רצון עז, ולהתרשמותי רצון כן, לפתוח דף חדש בחייו. הנאשם ביקש שתינתן לו הזדמנות להשתקם למען משפחתו וילדיו (עמ' 27 ש' 4-7). גם

לאחר שנפלט מהקהילות הטיפוליות שב הנאשם על בקשתו שתינתן לו עוד הזדמנות להשתקם. הנאשם גם הביע בדבריו דאגה רבה לאמו העוברת טיפולים רפואיים קשים (עמ' 42 ש' 25 ואילך), ולמשפחתו שלדבריו "מתרסקת". הנאשם גם הדגיש בדבריו את טענתו לפיה גריעתו משתי הקהילות לא אירעה בשל הפרת הכללים הנהוגים בהן.

דיון והכרעה

11. מתחם העונש ההולם - הערכים המוגנים ומידת הפגיעה בהם

עבירות האלימות בהן הורשע הנאשם נועדו להגן על הערכים הבסיסיים של שלמות הגוף ובטחון הציבור. מידת הפגיעה של הנאשם בערכים המוגנים גבוהה, זאת לנוכח הנזק שגרם הנאשם במעשיו לנפגע העבירה, ולנוכח יתר נסיבות העניין שיפורטו להלן.

12. מתחם העונש ההולם - הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה

מעשהו של הנאשם לא היה מתוכנן מראש, ברם לא מדובר במעשה ספונטאני לגמרי. כאמור בכתב האישום, הנאשם נחלץ לעזרת בנו, ברם משעה שהגיע למקום בו המתינו לו הבן והמתלוננים הוא זה אשר יזם את תחילת מעשה האלימות, בכך שלאחר ששאל "מי הגנגסטר שרב עם הבן שלי" הוא החל לתקוף באגרופים את אחד המתלוננים. הנאשם המשיך במעשי האלימות גם לאחר שהמתלונן ר.ש. ניסה להרחיקו מהמתלונן הראשון.

יש להביא בחשבון לחומרה, כי את העבירה העיקרית של חבלה בכוונה מחמירה ביצע הנאשם תוך שימוש במברג. אכן, הנאשם לא הצטייד מראש במברג כדי לפגוע באמצעותו במתלוננים, וכן יש לתת את הדעת, כנסיבה מקלה מעט, לכך שמדובר במברג קטן בממדיו, ברם השימוש במברג הוא שהביא לפגיעה הקשה בנפגע העבירה.

חלקו של הנאשם בביצוע העבירות מלא ובלעדי.

הנזק שהיה צפוי כתוצאה מביצוע העבירה הוא נזק גוף חמור, זאת לנוכח העובדה שהנאשם לא "הסתפק" בשימוש באגרופיו, אלא עשה שימוש במברג, באמצעותו הוא דקר את נפגע העבירה. הדקירה בוצעה בעוצמה, כפי שניתן ללמוד מהעובדה שהמברג חדר לתוך לסתו של נפגע העבירה.

הלכה למעשה כתוצאה מהדקירה נגרם לנפגע העבירה נזק גוף חמור. כאמור בכתב האישום, מיקום הדקירה היה מילימטרים מעורק ראשי. כעולה מהצהרת נפגע העבירה שהוגשה ומהמסמכים הרפואיים שצורפו לה, לנפגע העבירה נגרם לא רק נזק פיסי חמור אלא גם נזק נפשי חמור וארוך טווח. כאמור בהצהרת נפגע העבירה, האירוע גרם למפנה שלילי חד בכל מישורי חייו של נפגע העבירה ושל משפחתו. בהקשר זה אדגיש, כי לנוכח עוצמת הדקירה ולנוכח העובדה שהדקירה הייתה בפניו של נפגע העבירה, אין לקבל את הטענה לפיה הנזק שנגרם חרג ממה שניתן היה לצפות לו מראש.

אשר לסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה, לגילו של הנאשם, וליכולתו להימנע ממעשה

העבירה - כאמור בכתב האישום, האירוע התחיל בעקבות חילופי גידופים בין בנו של הנאשם לבין אחד מנפגעי העבירה, שבעקבותיו הזעיק בנו של הנאשם את הנאשם. אין בסיבה זו כדי להצדיק בדרך כלשהי את מעשהו של הנאשם, ברם יש בה כדי להעמיד את המעשה בדרגת חומרה פחותה במעט בהשוואה, למשל, להפעלת אלימות שנועדה להתעלל באדם אחר או לשם השגת מטרה פסולה כלשהי. בצד זאת, יש לראות בחומרה את הפרשי הגילים בין הנאשם שהיה בן 39 בזמן האירוע, לבין המתלוננים הקטינים. בשל גילו ניתן היה לצפות מהנאשם שדווקא ירגיע את הרוחות, בכך שיביא בשלב ראשון לניתוק מגע בין בנו לבין אלו שלפי הטענה הציקו לו, ובוודאי שניתן היה לצפות מהנאשם שלא יסלים את האירוע באופן כה חמור. להשלמת התמונה, ובקשר עם הוראת סעיף 40ט(א)(8) לחוק העונשין, ואף שהדבר לא נטען אלא ברמז, אציין כי למרות הפרש הגילים בין בנו של הנאשם לבין נפגעי העבירה לא ניתן לראות בחילופי הגידופים באוטובוס משום התעללות שהתעלל מ.מ. בבנו של הנאשם.

ולבסוף, במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש להביא בחשבון את מספר העבירות שביצע הנאשם, אשר לא תקף רק את מ.מ. שלדעתו הציק לבנו, אלא גם את חברו שניסה להרחיקו ממנו.

13. מתחם העונש ההולם - הענישה הנוהגת

עבירות אלימות המבוצעות במטרה ליישב סכסוכים, זאת באמצעות סכין, ובמקרה שלפניי באמצעות מברג שדינו כסכין, הן בבחינת רעה חולה, במיוחד כאשר מדובר בעבריין הפועל תחת השפעת אלכוהול או סמים:

"...מן המפורסמות כי המפגש של תת-תרבות הסכין עם תת-תרבות השתייה לשכרה עשוי להיות קטלני. אך לא רק בכך מסתכמת סכנת השתייה לשכרה. מי שנותן בכוס עינו ושותה מעבר למידה, נוטל על עצמו סיכון שעולמו יתהפך עליו בשנייה, שנייה אחת בגינה יתייסרו הוא ואחרים משך שנים רבות... אם שותים לא מחזיקים בכלי נשק קר או חם. אם שותים לא מסתבכים בתגרות. אם שותים נמצאים תחת השגחה ופיקוח של חברים קרובים".
(ע"פ 1620/10 ניקולאי מצגורה נ' מדינת ישראל בפסקה 35 (3.12.13)).

בהמשך לכך נפסק, כי על בתי המשפט לנקוט ביד קשה כלפי אלו העושים שימוש בסכין לצורך יישוב סכסוכים:

"אין צורך להכביר מילים על החומרה היתרה הטמונה בעבירות אלימות המבוצעות באמצעות סכין, שלעתים המרחק ביניהן לבין גרימתה של תוצאה קטלנית קצר עד מאוד. חומרתן של עבירות אלו, כמו גם שכיחותן ופוטנציאל הנזק הרב שלהן, מחייבים ענישה מחמירה שתביא להרתעת היחיד והרבים. עמד על כך בית משפט זה לא אחת...."
(ע"פ 2508/21 עבד אלגואד נאסר נ' מדינת ישראל בפסקה 11 (7.6.22)).

עם זאת, ראוי להזכיר כי העבירה של חבלה בכוונה מחמירה נפרשת על פני קשת רחבה של התנהגויות, מהן קיצוניות בחומרתן ומהן כאלו שחומרתן איננה מאוד קיצונית. כיוון שכך, הענישה בעבירה זו מגוונת (ע"פ 5476/16 **מדינת ישראל נ' אלהוזייל** (6.4.17); ע"פ 1554/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (19.5.15)). כך, לצד ענישה הכוללת שנות מאסר רבות - למשל 9 שנות מאסר שנגזרו על המערער בעניין **עבד אלגואד נאסר הנ"ל**, לאחר שהורשע בשלוש עבירות של חבלה בכוונה מחמירה - ניתן למצוא בקצה הקל יותר של קשת העונשים מקרים בהם נגזרו עונשי מאסר פחות חמורים על מי שהורשעו בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה תוך שימוש בסכין. הדבר מומחש היטב בפסקי הדין אליהם הפנו בצדדים בטיעוניהם.

14. המאשימה הפנתה לפסקי דין בהם נגזרו עונשי מאסר ארוכים של 5 ו-7 שנות מאסר על מי שביצעו עבירות של חבלה בכוונה מחמירה באמצעות סכינים.

בע"פ 3498/19 **זרבאילוב נ' מדינת ישראל** (15.9.20), לא התערב בית המשפט העליון בגזר דין של בית המשפט המחוזי במסגרתו נגזר עונש של 7 שנות מאסר על המערער שהורשע בביצוע עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, החזקת סכין והחזקת סם לצריכה עצמית. באותו מקרה היה מדובר במערער בעל עבר פלילי מכביד, אשר מסיבה לא ברורה דקר בסכין עובר אורח ברחוב.

בע"פ 1554/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (19.5.15), נדון עניינו של מערער אשר בבית המשפט המחוזי נגזר עליו עונש של 7 וחצי שנות מאסר לאחר שהוא הורשע, בתום שמיעת ראיות, בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה ותקיפה סתם. באותו מקרה היה מדובר במערער אשר באמצעות חפץ חד חתך מתלונן אחד מספר פעמים בצווארו ובפניו, היכה בפניה של מתלוננת שנייה ובעט בצלעותיה, וחתך בצווארו מתלונן שלישי, הכול על רקע קטטה שהתלקחה בעקבות ויכוח בשל עניין של מה בכך. בית המשפט העליון קבע בפסק דינו כי העונש שנגזר על המערער חורג לחומרה מהמקובל במקרים דומים, תוך שציין כי: **"העונש הרווח בגין עבירות מהסוג ובנסיבות הנדונות הוא 5-6 שנות מאסר, כאשר לעיתים יש חריגה מטווח זה, לקולא או לחומרא, בשל נסיבות אישיות או שיקולים אחרים, ונראה שיש להעמיד את המתחם על 5-8 שנים, כפי שהציעה המדינה"** (שם, בפסקה 26). יודגש, כי נסיבות המקרה בעניין **פלוני** היו חמורות מנסיבות העניין שלפניו, באשר בעניין **פלוני** פציעותיהם של שניים מהמתלוננים **"עלולות היו להסתיים בתוצאה קטלנית"** (שם, בפסקה 27). בסופו של דבר הפחית בית המשפט בעניין **פלוני** את עונשו של המערער, והעמיד אותו על 6 וחצי שנות מאסר, עונש אותו הגדיר בית המשפט כ**"עונש ברף הגבוה של הענישה המקובלת בעבירות כאלה"** (שם, בפסקה 29). אכן, מאז ניתן פסק דין **פלוני** בשנת 2015 ניכרת מגמה של החמרה בענישה (ראו למשל - ע"פ 3867/23 **מדינת ישראל נ' שנקור** בפסקה 11 (11.7.23)), ברם אין לומר כי נס לחו של פסק דין זה. כך, אפנה למשל לע"פ 954/17 **עבד אלחכים אבו עראר נ' מדינת ישראל** (10.6.19), בגדרו נגזר עונש של 6 שנות מאסר על מערער שהורשע, לאחר ניהול משפט, בביצוע שתי עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, זאת לאחר שהוא ניסה לדקור בסכין מתלונן אחד בפניו, ודקר בסכין מתלונן אחר מספר פעמים.

בת"פ (מחוזי חיפה) 54416-01-13 **מדינת ישראל נ' שהאב** (14.10.13), נגזר עונש של 5 שנות מאסר על נאשם שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בביצוע עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, החזקת

סכין, הדחה בחקירה, ואיומים. באותו מקרה היה מדובר בנאשם בעל עבר פלילי, שחתך את המתלונן בפניו באמצעות סכין יפנית.

15. ב"כ הנאשם הפנה לשם הדגמת הענישה הנוהגת לפסקי דין מקלים יותר, מהם אתייחס לאלו שניתנו על ידי בית המשפט העליון.

בע"פ 6980/15 **אבו ג'ומעה נ' מדינת ישראל** (18.4.16), נדחה ערעורו של המערער על עונש של 18 חודשי מאסר בפועל שנגזר עליו לאחר שהורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה. באותו מקרה נקבע, לאחר ניהול משפט, כי המערער נעץ סכין במצחו של המתלונן במסגרת עימות אלים במהלכו המתלונן היכה את המערער באמצעות שרשרת ברזל.

בע"פ 4454/19 **פלוני נ' מדינת ישראל** (30.7.20), נגזר עונש של 14 חודשי מאסר על מערער שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה. באותו מקרה היה מדובר באירוע שבו בעקבות עימות מילולי בין המערער לבין המתלונן השליך המערער אבן לעבר המתלונן, אשר פגעה בפניו, ולאחר מכן יחד עם אחרים השליך המערער אבנים נוספות לעבר המתלונן, אשר פגעו בראשו, ואף היכה עם האחרים את המתלונן במוט ברזל. למתלונן נגרמו שבר באף, פצעים ביד חתכים בראש. ערעורו של המערער על קולת העונש נדחה.

בע"פ 2769/11 **חאמד נ' מדינת ישראל** (6.6.11), נגזר עונש של 18 חודשי מאסר על שני מערערים שהורשעו, לאחר שמיעת ראיות, בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה. במקרה זה היה מדובר במערערים שעל רקע סכסוך קודם דקרו את המתלונן מספר פעמים.

בע"פ 5956/13 **מדינת ישראל נ' אבו נגמה** (28.11.13), נגזר עונש של 82 ימי מאסר על המשיב שהורשע בביצוע בצוותא של שתי עבירות חבלה בכוונה מחמירה, זאת כאשר לאחר שמיעת ראיות נקבע שהוא היה שותף לדקירת שני מתלוננים, אף שהוא לא היה זה שדקר אותם בפועל. בית המשפט קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש וגזר על הנאשם עונש של 15 חודשי מאסר בפועל.

16. מתחם העונש ההולם

לנוכח כל האמור לעיל אני קובע כי מתחם העונש ההולם במקרה שלפניי נע בין 36 ל- 66 חודשי מאסר בפועל.

17. העונש המתאים

לזכות הנאשם יש לזקוף את הודאתו במיוחס לו, אשר חסכה מזמנה של המאשימה ומזמנו של בית המשפט. הודאתו של הנאשם מלמדת על קבלת אחריות מצדו על מעשיו, לה הצטרפה חרטתו הכנה של הנאשם. כל אלו יזקפו לזכות הנאשם לעת קביעת עונשו בתוך המתחם שנקבע.

בקביעת העונש המתאים יש להביא בחשבון, לקולא, גם את השפעתו הצפויה של עונש המאסר שייגזר על הנאשם על בנו, כפי שהדבר משתקף מהמסמך שהוגש מאת המוסד החינוכי בו לומד הבן (נע/1).

עם זאת יובהר, כי לנוכח חומרת מעשיו של הנאשם משקלו של שיקול זה לא יכול להיות משמעותי.

לזכות הנאשם יש לזקוף גם את מאמציו להשתקם, על אף שבסופו של דבר אלו לא עלו יפה עד כה. כפי שתואר לעיל, בהגיע מועד גזירת דינו של הנאשם הוא ביקש לקבל הזדמנות בדמות שילובו בקהילה טיפולית, זאת למרות דפוסי התנהגותו העברייניים. בקשה זו שבאה לאחר שהנאשם היה עצור במשך תקופה ארוכה, מלמדת כי כוונותיו של הנאשם לנסות לעלות על דרך חדשה היו כנות. בחירה זו איננה מובנת מאליה בקרב נאשמים שעצורים במשך תקופה ארוכה יחסית, ובמיוחד בקרב כאלו שכבר ידעו בעבר את טעמו של הכלא. לאחר ששולב הנאשם בקהילת "בית אור אביבה" הוא שהה שם במשך תקופה משמעותית של מעל חצי שנה. בשני המקרים בהם נגרע הנאשם מהקהילות הטיפוליות הוא התייצב כדי להיעצר מחדש עד שבית המשפט יחליט על המשך ההליכים בעניינו, כפי שהתחייב לעשות בפני בית המשפט. כאמור, בסופו של דבר הליכי השיקום לא הסתיימו בהצלחה, ועל כן הנאשם איננו זכאי להקלה בעונש השמורה לאלו שסיימו בהצלחה הליכי שיקום משמעותיים. ברם, כעולה מלשון סעיף 40 יא(4) לחוק העונשין, ראוי להתחשב לא רק בנאשם שחזר למוטב, אלא גם בכזה שעשה מאמצים לחזור למוטב.

לחובת הנאשם יש לזקוף את עברו הפלילי. לנאשם 9 הרשעות קודמות בעיקר בעבירות אלימות, אך גם בעבירות סמים ואף הרשעה ישנה משנת 2002 בבית המשפט לנוער בעבירות מין. אף אם אביא בחשבון רק את הרשעותיו של הנאשם מהעשור האחרון, מדובר בעבר פלילי מכביד, במיוחד בשל העובדה שהוא מתמקד בעבירות אלימות. הנה כך, בשנת 2017 הורשע הנאשם בעבירות איומים ותקיפת בן זוג ונגזר עליו עונש של של"ץ; בשנת 2016 הורשע הנאשם בעבירה של העלבת עובד ציבור ונגזר עליו עונש של מאסר על תנאי; ביום 2014 הורשע הנאשם בעבירה של יצוא, יבוא והספקת סמים מסוכנים ונגזר עליו עונש של 8 חודשי מאסר בפועל; בשנת 2014 הנאשם הורשע גם בעבירות של תקיפת בן זוג הגורמת חבלה של ממש ותקיפה סתם של בן זוג ונגזר עליו עונש של של"ץ, אשר הופקע בהמשך והומר בעונש של 10 ימי מאסר בפועל. בגין כל הרשעותיו, כולל אלו מלפני שנת 2014, נגזרו על הנאשם במהלך השנים עונשי מאסר בפועל המסתכמים בתקופה של כ-19 חודשים.

בסיכומם של דברים סבורני כי הודאתו של הנאשם במיוחד לו והמאמצים שעשה כדי לחזור למוטב מאזנים במידה משמעותית את הרושם הנוצר מעברו הפלילי של הנאשם. כיוון שכך, עונשו של הנאשם ימוקם בשליש התחתון של מתחם העונש ההולם, בעוד שאלמלא ההודאה וניסיונות השיקום ראוי היה למקם את עונשו של הנאשם לפחות בשליש האמצעי של מתחם העונש ההולם, ואולי אף למעלה מכך.

18. בצד עונשי המאסר, בפועל ועל תנאי, שייגזרו על הנאשם ראוי לחייבו גם בפיצויו של נפגע העבירה. כפי שצוין לעיל, לנפגע העבירה נגרם נזק גוף משמעותי, פיסי ונפשי, אשר גרם וגורם לטלטלה בחייו ובחיי משפחתו. ראוי לחייב את הנאשם בפיצויו של נפגע העבירה, בראש ובראשונה כדי שזה יוכל להיעזר בפיצויו כדי לנסות ולשקם את חייו.

19. אשר על כן, לאחר שנתתי דעתי לכל האמור לעיל אני גוזר על הנאשם את העונשים שלהלן:

א. 42 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו של הנאשם לפי רישומי שב"ס.

ב. 10 חודשי מאסר על תנאי אותם ירצה הנאשם בפועל אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהכלא הוא יבצע עבירת אלימות מסוג פשע, ו-3 חודשי מאסר על תנאי אותם ירצה הנאשם בפועל אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהכלא הוא יבצע עבירה של החזקת סכין שלא כדין.

ג. הנאשם יפצה את נפגע העבירה ר.ש. בסכום של 25,000 ₪. סכום הפיצוי ישולם ב-25 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, החל מיום 10.11.24 ובכל 11 בחודש בחודשים שלאחר מכן.

הודע לנאשם על זכותו לערער לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ג' תמוז תשפ"ד, 09 יולי 2024, בנוכחות הצדדים.